

อรหนตวคควณณา

ชีวก วัตถุ ๑

“คตทุธิโนติ อิมํ ฌมฺมเทสนํ สตุถา ชีวกมฺพวเน วิหรนุ
โต ชีวเกน ปุณฺณปฺลยหํ อารพฺภ กเถสิ ๑

พระเทวทัตทำโลहितุปบาทกรรม

(หน้า ๕๓-๕๕ ชีวกวัตถุ ขนฺธเก – ชีวก วัตถุ)

ฌมฺมสงฺคาหกาจริเยน

ชีวกวัตถุ ขนฺธเก วิตุถาริตเมว ๑ เอกสฺมี หิ สมเย เทวตต
โต อชาตสตุตฺตนา สทุธิ เอกโต หุตฺวา คิซฺฌณฺณํ อภิ
รฺหิตฺวา ปทุณฺณจิตฺโต “สตุถารํ วธิสฺสามีติ สิลํ ปวิซฺฌมิ ๑
ตํ เทว ปพฺพตฺตภูณานิ สมปฺปฏิจฺฉินฺสุ ๑ ตโต ภิชฺชิตฺวา คตา
ปปฺปฏิกา ภควโต ปาทำ อภินิตฺวา โลहितํ อุปฺปาเทสิ ๑ ภูสา
เวทนา ปวตฺตีสุ ๑ ภิกฺขุ สตุถารํ มทุทฺถจฺฉินฺ นยฺีสุ ๑ สตุถา
ตโตปิ ชีวกมฺพวณฺํ คนฺตุกาโม “ตตฺถ มํ เนถาติ อาห ๑
ภิกฺขุ ภควนฺตํ อาทาย ชีวกมฺพวณฺํ อคมฺสุ ๑ ชีวโก ตํ ปวต
ตี ฌตฺวา สตุถุ สนฺตีกํ คนฺตฺวา วณฺปฏิกมฺมตฺถาย ติจิณ
เภสซฺชํ ทตฺวา วณฺํ พนฺธิตฺวา สตุถารํ เอตทโวจ “ภนฺเต
มยา อนฺุตฺตโนคเร เอกสฺส มนฺุสฺสสฺส เภสซฺชํ กตํ, ตสฺส สนฺ
ตีกํ คนฺตฺวา อากมิสฺสามิ, อิทํ เภสซฺชํ ยาว มมาคมนา
พทุธนียาเมเนว ติจฺฉุตฺติ ๑ โส คนฺตฺวา ตสฺส ปุริสสฺส
กตตพฺพกิจฺจํ กตฺวา ทวารํ ปิทหนเวลาย อาคจฺฉนฺโต ทวารํ

น สมปาปฺณิ ฯ อถสฺส เอตทโหสิ “อโห มยา ภาริยํ กมํมํ
 กตํ, ยวาทํ อญฺญตฺรสฺส ปุริสสฺส วิย ตถาคตฺสฺส ปาทะ ติจฺฉิน
 เกสซํ ทตฺวา วณฺํ พนฺธิ; อยฺนตฺสฺส โมจฺนเวลา, ตสฺมี อมฺุจ
 มาเน, สพฺพตฺตํ ภาควโต สรีเร ปรีพาโห อุปฺปชฺชิสฺสตีติ ฯ ตสฺมี
 ขณฺเ สตฺถา อานนฺทตฺเถรํ อามนฺเตสิ “อานนฺท ชีวโก สายํ
 อากจฺฉนฺโต ทวารํ น สมปาปฺณิ, ‘อํ วนฺตสฺส โมจฺน
 เวลาติ ปน จินฺเตสิ, โมเจหิ นนฺติ ฯ เถโร โมเจสิ ฯ วโณ
 รุกฺขโต ฉลฺลิตฺ วิย อปฺคโต ฯ ชีวโก อนฺโตอรุณฺเวย สตฺถ
 สนฺติกํ เวเคน อากนฺตฺวา “กินฺนุ โข ภาเนเต สรีเร โว
 ปรีพาโห อุปฺปนฺโนติ ปุจฺฉิ ฯ สตฺถา “ตถาคตฺสฺส โข ชีวโก
 โปธิมฺณฺเทเวย สพฺพปรีพาหา วุปฺสนฺตาคิ อนฺุสนฺธิ ฆณฺเฏตฺวา ฐมํ
 เทเสนฺโต อิมํ คาลมาห

“คตฺทฺธิโน วิโสภสฺส วิปฺปมฺุตตฺสฺส สพฺพธิ
 สพฺพคณฺถปฺปหีนฺสฺส ปรีพาโห น วิชฺชตีติ ฯ

ตตฺถ “คตฺทฺธิโนติ: คตฺมกฺคสฺส ฯ กนฺตารทฺธา วฏฺฏทฺธาติ
 เทว อทฺธา นาม: เตสุ กนฺตารํ ปฏฺิปปนฺโน, ยาว อิจฺฉิตฺฏจฺฉานํ
 น ปาปฺณาติ; ตาว อทฺธิโก เอว, ตสฺมี ปน ปตฺเต คตฺทฺธา
 นาม โหติ ฯ วฏฺฏสนฺนิสฺสิตาปี สตฺตา, ยาว วฏฺฏเ วสนฺติ; ตาว
 อทฺธิกาเอว ฯ กสฺมา ? วฏฺฏสฺส อเขปิตตฺตา ฯ โสตาปนฺนาทโยปี
 อทฺธิกาเอว ฯ วฏฺฏํ ปน เขเปตฺวา จิตฺ จีณาสโว คตฺทฺธา นาม
 โหติ ฯ ตสฺส คตฺทฺธิโน ฯ วิโสภสฺสาติ: วฏฺฏมฺูลกฺคสฺส โสภสฺส วิคตตฺ
 ตา วิโสภสฺส ฯ วิปฺปมฺุตตฺสฺส สพฺพธิตฺติ: สพฺเพสุ ขนฺธาติธฺมฺเมสุวิปฺ
 มฺุตตฺสฺส ฯ สพฺพคณฺถปฺปหีนฺสฺสาติ: จตฺนํ คณฺถานํ ปหีนตฺตา

สพพคนอุปปีหินสส ฯ ปริพาโห น วิชชตีติ: ทูวิโธ ปริพา
โทยายโก จ เจตสิโก จ, เตสุ จีณาสวสส สัตฺตุนหาทิวเสน
อุปฺปชชนฺโต กายิกปริพาโห อนิพฺพุโต ว ฯ ตํ สนฺธาย ชีวโก ปุจฺฉิ
ฯ สตฺถา ปน ฌมฺมราชตฺย เทสนาวิธิกุสลตฺย เจตสิกปริพาหฺวเสน
เทสนํ วินิฏฺฏณฺโต “อาวุโส ชีวก ปรมตฺถน หิ เอวรูปสฺส
จีณาสวสส ปริพาโห น วิชชตีติ อาห ฯ

เทสนาวสาเน พหุ โสตาปตฺติผลาทินิ ปาปฺณีสฺสูติ ฯ

ชีวกวตฺถุ ฯ
